

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets De Twee Heren, Veendam

projectnummer: P001217

Onderwerp: Beknopte natuurtoets De Twee Heren, Veendam

Datum: 23-02-2023

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is van plan om op een locatie ten oosten van de Continentenlaan te Veendam twee appartementencomplexen te realiseren. Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 10 mei 2021 bezocht door een ecoloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: droog, halfbewolkt, circa 20 °C, droog en een matige wind. Aanvullend zijn op 6 april 2022 bomen met holtes en nesten in kaart gebracht. De weersomstandigheden tijdens dit bezoek waren 10 °C, droog, half bewolkt en een matige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft een bosachtig terrein in de bebouwde kom van Veendam tussen het Skagerak in het noorden, het terrein van de RDW in het westen, Duurswold in het zuiden en een watergang aan de Sterreboschlaan in het oosten (zie figuur 1).

Het onderzochte gebied bestaat uit een parkachtig gebied met een doorgaand fiets- en voetpad van de Groningenlaan tot aan het Skagerak. Ten oosten van deze doorgaande route lopen diverse wandelpaadjes. In het onderzochte gebied zijn twee transformatorhuisjes aanwezig. Ten oosten van het plangebied loopt een watergang. In het onderzochte gebied zelf is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

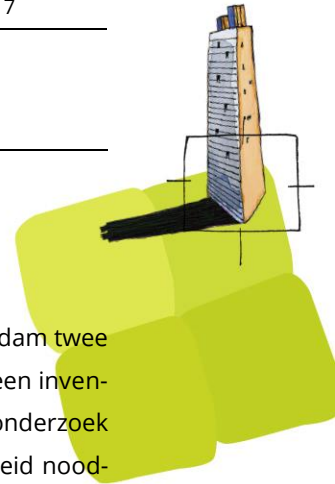
¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Vaart NZ 50, 9401 GN Assen T 0592 316 206

E info@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

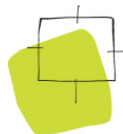

De ontwikkeling bestaat uit de realisatie van twee appartementencomplexen met bijbehorende infrastructuur (figuur 2). Voor deze ontwikkelingen wordt grond vergraven, vegetatie verwijderd en worden bomen gekapt.

Figuur 1. Kaart met in rood het onderzochte gebied. Bron: ruimtelijkeplannen.nl

Figuur 2. Voorlopige inrichtingsschets met in blauw het gedeelte waar bomen worden gekapt.

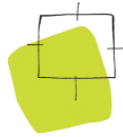
Foto 1 en 2. Impressie van het plangebied op 10 mei 2021. Op beide foto's het gebied ten westen van het doorgaande fiets/wandelpad.

Foto's 3 en 4. Impressie van de oostelijke bosrand, overgaand in de watergang.

Foto's 5 t/m 8. Impressie van de opgaande beplanting en ondergroei.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² van de laatste vijf jaar (NDFF) (© 5 mei 2021 12:34:37) blijkt dat in de omgeving (0-1 kilometer) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren en twee libelsoorten.

Het plangebied bestaat uit een parkachtig bos met verschillende boomsoorten, zoals gewone en Japanse esdoorn, zomereik, paardenkastanje, grove den, fijnspar en berk. De ondergroei bestaat uit onder andere braam. Parallel aan het fietspad liggen stroken gras met onder andere speenkruid, bosanemoon en voorjaarsster. Deze laatstgenoemde is een vrij zeldzame stinzenplant, die waarschijnlijk afkomstig is uit een tuin (verspreidingsatlas.nl)

De waargenomen soorten duiden op relatief natte en voedselrijke omstandigheden. Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF). Beschermde plantensoorten zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom ook niet te verwachten.

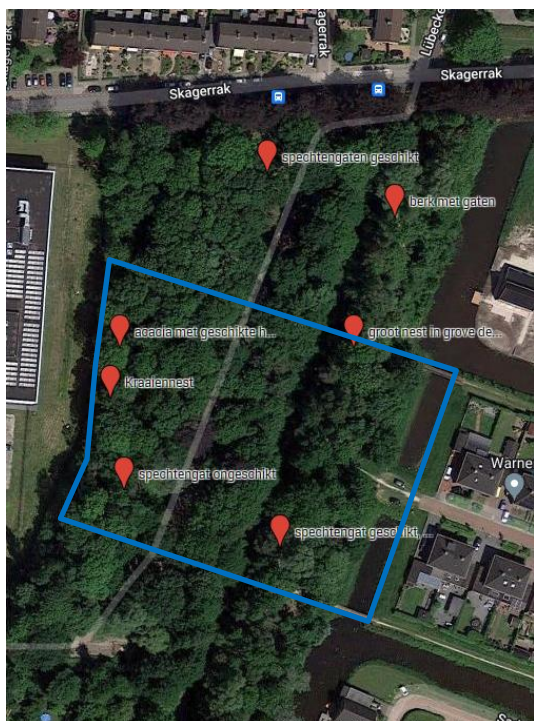
Er is een aantal vogelsoorten bekend uit de directe omgeving van het plangebied, die vaak broeden in bosachtig gebied en waarvan de nesten ook gebruikt worden als vaste rustplaats of die ieder jaar het zelfde nest gebruiken, zoals buizerd, havik, boomvalk ransuil en sperwer (NDFF). In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek op 6 april 2022 twee grotere nesten aangetroffen, die door ransuil of boomvalk gebruikt kunnen worden (figuur 3). Hiervan was er één al in gebruik door kraaien. De an-

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

der zou gebruikt kunnen worden door ransuil, die ook wel in stedelijke omgeving broedt. Omdat boomvalk voornamelijk broedt in open tot halfopen gebied is het onwaarschijnlijk dat het nest door boomvalk in gebruik is. Het plangebied is ook geschikt als foerageergebied voor ransuil of sperwer. In het plangebied kunnen wel andere vogels broeden, zoals koolmees, pimpelmees, merel en andere bosvogels. Tijdens het veldbezoek werd, naast diverse kleine zangvogels ook een grote bonte specht gehoord en gezien. De nesten van deze vogelsoorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van vleermuizen, namelijk de gewone dwergvleermuis (NDFF). In het plangebied zijn, binnen de grenzen waar bomen gekapt worden, tijdens het veldbezoek van 6 april 2022 twee bomen met spechtengaten aangetroffen die ook geschikt kunnen zijn als vleermuisverblijfplaats voor boombewonende soorten, zoals gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (figuur 3). De transformatorhuisjes hebben geen voor vleermuizen geschikte ruimtes of invliegopeningen. Het plangebied vormt mogelijk essentieel foerageergebied van vleermuissoorten als rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis. Daarnaast maakt de opgaande beplanting langs het fiets-/wandelpad en aan de oostzijde langs de watergang deel uit van een doorgaande structuur, waardoor er een belangrijke vliegroutes van vleermuizen aanwezig kunnen zijn.

Figuur 3. De aangetroffen holtes en nesten. Bron kaartondergrond : Google maps

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals egel en rosse woelmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde steenmarter, eekhoorn en bunzing zijn bekend uit de omgeving (NDFF). In het plangebied zijn echter geen geschikte verblijfplaatsen voor steenmarters aanwezig zoals gebouwtjes of dichte houtstapels. Wel kan de steenmarter in het plangebied foerageren. Er zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen tijdens het veldbezoek. Uit de NDFF komen vijf waarnemingen van eekhoorn, het meeste ten zuiden van het plangebied. Uit de NDFF komen geen waarnemingen van de sinds 18 februari niet meer vrijgestelde hermelijn en bunzing naar voren. Verblijfplaatsen van deze soorten worden gezien het intensieve gebruik van het gebied door wandelaars met honden, fietsers en spelende kinderen niet verwacht. Daarnaast komen deze soorten meer voor in de randen van steden en dorpen, beekdelen en veenweide gebied en weinig in bosgebied.

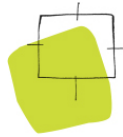
Er zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF), maar in de watergangen buiten het plangebied kunnen wel algemene soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander voorkomen en zich voortplanten. Het plangebied kan landbiotoop vormen. Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF) en worden ook niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingsbiotoop en het ontbreken van waarnemingen.

In de omgeving zijn twee beschermde libellen, namelijk de groene glazenmaker en sierlijke witsnuitlibel waargenomen (NDFF). Het voortplantingshabitat van deze soorten bestaat uit schone wateren met een goed ontwikkelde watervegetatie, waarbij voor de groene glazenmaker ook de aanwezigheid van krabbenscheer van belang is. De beide soorten zijn niet in het plangebied te verwachten vanwege de afwezigheid van geschikte watergangen binnen het plangebied.

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied en/of het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFF) zijn beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen, vissen en andere ongewervelden niet te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van het kappen van bomen met holtes en scheuren kunnen vleermuisverblijfplaatsen verloren gaan van boombewonende vleermuissoorten. Bij uitvoering van het plan wordt het foerageergebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, zoals gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Daarnaast kunnen de plannen van invloed zijn op vliegroutes van vleermuizen bijvoorbeeld door het plaatsen van extra verlichting en het doorbreken van doorgaande structuren.

Nader onderzoek naar vliegroutes, verblijfplaatsen in bomen en foerageergebied is noodzakelijk om uit te kunnen sluiten dat er door de werkzaamheden een vliegroute wordt doorbroken, essentieel foerageergebied verdwijnt of dat er verblijfplaatsen verdwijnen.

Als gevolg van het kappen van bomen kan een nest van ransuil verloren gaan. Ransuil is een soort met een ongunstige staat van instandhouding in de provincie Groningen. Dit nest kan om die reden van essentieel belang zijn voor de lokale populatie. Nader onderzoek is nodig om uit te wijzen of het aangetroffen nest (figuur 3) gebruikt wordt door ransuil.

Voor de overige te verwachten algemene vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied minder geschikt als foerageergebied voor vogels zoals koolmees, pimpelmees, grote bonte specht, merel en ander algemene vogels van parken en bossen en kunnen een aantal nestplaatsen verdwijnen. Er blijft echter voldoende vergelijkbaar broedbiotoop (parkachtig gebied) over in het plangebied en daarnaast ook ten zuiden van het plangebied voor deze algemene soorten, zodat er voldoende alternatieve broedplaatsen en foerageergebied voorhanden zijn. Hierdoor worden geen negatieve effecten verwacht op de lokale vogelpopulaties door verlies van nesten of foerageergebied.

De uit de omgeving bekende steenmarter en eekhoorn en kleine marterachtigen kunnen in het plangebied foerageren. Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied bij uitvoering van het plan. De steenmarter foerageert daarnaast graag in bebouwd gebied. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig voor zowel steenmarter en eekhoorn. Negatieve effecten op steenmarter en eekhoorn door verlies van foerageergebied, als gevolg van de werkzaamheden, treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Groningen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden, geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

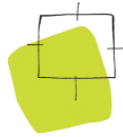
Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Groningen uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsvisie 2019 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2019. Van belang is dat de provincie geen externe werking kent voor het NNN.

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en weidevogel- en akkervogelleefgebieden.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen door de Wnb beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Zuidlaardermeer' dat op circa 10 kilometer afstand van ten noordwesten van het plangebied ligt. Hier zijn geen stikstofgevoelige habitats aangewezen. Deze liggen op circa 12 kilometer afstand in Natura 2000-gebied 'Drentsche Aa-gebied'. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt op circa 10 kilometer ten westen van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' ligt op circa 3 kilometer ten noorden van het plangebied. Het plangebied ligt op circa 2 kilometer ten noorden van 'leefgebied akkervogels'.

TOETSING

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de aard van het plan kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Gezien de grote afstand tot stikstofgevoelige habitattypen van het Natura 2000-gebied 'Drentsche Aa-gebied' (>10 kilometer) en de aard van het plan, wordt een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden niet verwacht. Mocht het bevoegd gezag hier een nadere onderbouwing voor willen hebben, dan dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

Gezien de afstand tot het NNN, natuur buiten het NNN, akkervogelsleefgebied en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op deze gebieden.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

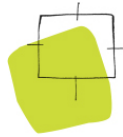
Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom. In het plangebied zijn geen door de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie is niet nodig. Wel kan een melding bij de gemeente noodzakelijk zijn.

Conclusie

Voor dit plan is 20 mei 2021 en 6 april 2022 een veldbezoek uitgevoerd en zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om een toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit de toetsing komt naar voren dat als gevolg van de plannen mogelijk verblijfplaatsen van boom-bewonende vleermuizen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen en een jaarrond beschermde nest van ransuil verloren gaan.

Nader onderzoek naar vleermuizen en ransuil is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten vast te stellen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de

Wnb nodig is. Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Een vliegroure onderzoek bestaat uit 2 bezoeken in de periode half mei - half september, waarvan minimaal 1 keer in de periode half mei - half juli. Dit geldt ook voor onderzoek naar foerageergebied.

Nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen bestaat uit vier bezoeken in de periode half mei t/m half september.

Het onderzoek naar ransuil bestaat uit twee bezoeken in de periode half februari t/m half juli.

Op basis van de resultaten van de bovenstaande onderzoek wordt bepaald of een ontheffing van de Wnb voor soorten nodig is.

Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.